

Výzkum gulagů, stáže a spolupráce na projektech. ZČU má nového partnera v Kazachstánu

26.6.2026 - Kateřina Schmiedová | Západočeská univerzita v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni a Buketovova státní univerzita v kazachstánské Karagandě chtějí rozšířit spolupráci. Partnerství oficiálně stvrdily v Plzni. Instituce už teď spolupracují v oblasti archeologie, plánují se ale propojit i dalších oborech.

Další rozvoj současné výzkumné i akademické spolupráce a stáže pro studující i akademiky. Takové jsou cíle nového partnerství Západočeské univerzity v Plzni a Univerzity akademika Buketova v Karagandě (KBU). Dohodu už dříve podepsanou kazachstánskou stranou svým podpisem v pátek 26. června v Plzni oficiálně potvrdil i rektor ZČU Miroslav Lávička. Obě univerzity už rok v Kazachstánu spolupracují při výzkumu pozůstatků nápravně-pracovních táborů ze 30. až 50. let dvacátého století, spolupráci teď chtějí rozšířit i do dalších oblastí.

„Naše univerzity mají hodně společného. Chceme proto spolupracovat více, a to nejen v oblasti humanitních studií, ale také například v oblasti IT,” řekl při slavnostním podpisu dohody v Plzni rektor KBU Nurlan Dulatbekov. Prostor pro novou spolupráci vidí i proděkan pro vědu a výzkum Fakulty aplikovaných věd ZČU Pavel Novák: *„Zatím jsme mluvili o možnostech v oblasti fyziky. KBU má velký grant věnovaný udržitelnosti a ekologii, na kterém by se mohli podílet i experti od nás. Potřebujeme ale více informací.”*

Potenciál pro širší spolupráci vidí obě univerzity také v oblasti humanitních oborů. *„Plánujeme spolupracovat i v oblastech jako jsou například sociální práce, politologie a pak jsou tu různá témata spojená s historií. Nabízí se i řada možností, co se týče výměn studentů, nějakých stáží v rámci například kreditových mobilit,”* vylíčila děkanka Fakulty filozofické ZČU (FF) Tereza Šlehoferová. Se svou kolegyní z Karagandy, děkankou Fakulty filozofie a psychologie KBU Anarou Makatovou, už prý začala probírat různé možnosti.

Stěžejním bodem spolupráce ZČU a KBU je ale už teď archeologický výzkum v kazachstánské stepi. Od podzimu 2025 tam archeologové obou univerzit odkrývají tajemství takzvaného Stěplagu - komplexu stepních lágrů Gulagu, tedy nápravně-pracovních táborů ze 30. až 50. let 20. století. O dosavadním výzkumu jsme psali v tomto článku. Projekt teď na setkání v Plzni svým podpisem formálně potvrdila Tereza Šlehoferová. Tým archeologů FF ZČU se do Kazachstánu znovu vypraví letos koncem srpna.

„Zahájíme výzkum na lokalitě Terekti, celý tábor se tam zachoval tak dobře, že nemusíme vůbec provádět výkopy. Budeme dokumentovat to, co vidíme na povrchu, kde jsou dodnes v trávě spadlé sloupy s osnatým drátem, ostatky strážních věží, základy věžeňských baráků a tak dále. Je tam i spousta předmětů, které vězni používali, takže získáme pohled na jejich každodennost,” řekl Pavel Vařeka, vedoucí výzkumu a zároveň katedry archeologie FF. V této fázi projektu plánuje se svým týmem udělat katalog jednotlivých táborů Stěplagu.

Zatímco Kazachstánci se podle Vařeky věnovali hlavně historii, plzeňští archeologové se jako vůbec první zaměřují na materiální pozůstatky. Chtějí udělat interaktivní mapu, kde lidé uvidí přesné pozice táborů, co se z nich zachovalo i konkrétní předměty, včetně osobních věcí vězňů. *„Byli tam i Čechoslováci, takže se to hluboce dotýká i naší minulosti,”* dodal Vařeka. Archeologický průzkum v

Kazachstánu je součástí dlouhodobého projektu Zdivočelá země: archeologický a transdisciplinární výzkum resilienčních strategií ve 20. století.

<https://info.zcu.cz/Vyzkum-gulagu--staze-a-spoluprace-na-projektech--ZCU-ma-noveho-partnera-v-Kazachstanu/clanek.jsp?id=9656>